הִלְכוֹת תַּעֲנִית סִימָן תקעא תקעב

שָׁמַיִם, [ד]אֶלָּא אִם כֵּן כְּשֶׁהַצִּבּוּר מִתְעַנִּים שֶׁלֹּא יִפְרֹשׁ עַצְמוֹ מֵהֶם. [*] [ה]וּמְלַמְּדֵי (ג) תִּינוֹקוֹת (ה) דִּינָם כְּתַלְמִיד חָכָם: ג [ו]עִיר שֶׁהִקִּיפוּהָ כּוּתִים, וְכֵן יָחִיד הַנִּרְדָּף מִפְּנֵי אַנָּסִין אוֹ מִפְּנֵי לִסְטִים אוֹ מִפְּנֵי רוּחַ רָעָה, אֵינָם רַשָּׁאִים לְהִתְעַנּוֹת, שֶׁלֹּא לְשַׁבֵּר כֹּחָם, [ז]אֶלָּא יְקַבְּלוּ עֲלֵיהֶם לְהִתְעַנּוֹת כָּךְ וְכָךְ תַּעֲנִיּוֹת לִכְשֶׁיִּנָּצְלוּ. וְכֵן אִם גָּזְרוּ גְּזֵרָה וְגָזְרוּ שֶׁלֹּא לְהִתְעַנּוֹת עָלָיו, יְקַבְּלוּ עֲלֵיהֶם לְהִתְעַנּוֹת כָּךְ וְכָךְ תַּעֲנִיּוֹת כְּשֶׁיַּעֲבֹר הַגְּזֵרָה:

תקעב בְּאִיזֶה יָמִים אֵין גּוֹזְרִים תַּעֲנִית צִבּוּר. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א * [א]אֵין גּוֹזְרִין תַּעֲנִית עַל הַצִּבּוּר (א) בְּתְחִלָּה בְּיוֹם חֲמִישִׁי, (ב) שֶׁלֹּא לְהַפְקִיעַ (פְּרוּשׁ שֶׁלֹּא לְיַקֵּר הַשַּׁעַר) שְׁעָרִים, (ג) [ב]וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם (ד) שֶׁאֵין לָחוּשׁ לְכָךְ: **ב** [ג]אֵין גּוֹזְרִין תַּעֲנִית עַל הַצִּבּוּר בָּרִאשֹׁנִים חֲדָשִׁים אוֹ בַּחֲנֻכָּה וּפוּרִים אוֹ בְּחִלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד, (ד) וְאִם הִתְחִילוּ לְהִתְעַנּוֹת עַל הַצָּרָה [ד]אֲפִלּוּ יוֹם אֶחָד וּפָגַע בָּהֶם יוֹם מֵאֵלּוּ, (ג) [ב] (ה) מִתְעַנִּין [ה]וּמַשְׁלִימִין הַיּוֹם בְּתַעֲנִית: **ג** (ג) (ו) [ו]צִבּוּר

ד סמ״ג (עשה רלבנן ג) וסמ״ק (מצוה צה). ה ירושלמי. ו סמ״ג (שם) בשם התוספתא (פ״ב הי״א). ז בית יוסף מהא דבימי רבי זירא גזרו שמדא תענית ח׳ (ע״ב).

א משנה תענית (ט״ו) [טו:]. ב הרב המגיד לדעת הרמב״ם (פ״א ה״ה) ושכן כתבו הגאונים. ג משנה שם. ד כרב אשי שם יו״ח (ע״ב). ה כחכמים שם. ו הבהות מימוני פרק א׳ (אות א) מהלכות שופר (ולשון המרדכי (סי׳ תשא) ריש ראש

השנה, ומתוך לשונו דקדק הבית יוסף דלאו למימרא דאם התחילו מפסיקים, דלא חמיר מחנכה ופורים, אלא היינו לומר דמעיקרא דוחים מלהתחיל להתענות עד שבת הבאה).

בְּאֹר הֵיטֵב

(ג) **תִּינוֹקוֹת.** וְכָל הָעוֹסְקִים בְּצָרְכֵי רַבִּים כְּגוֹן שְׁתַדְּלָנִים דִּינָן כְּמְלַמְּדִים. סֵפֶר חֲסִידִים (סי׳ תקז ותרי״ז) עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג):

א (ה) **שְׁאֵין.** כְּגוֹן עִיר שֶׁרַבָּה עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. וְאֶפְשָׁר בְּמְדִינוֹת אֵלּוּ דְּלָא שְׁכִיחִי מַפְקִיעֵי שְׁעָרִים מַתְּר לְגָזֹר תַּעֲנִית בְּיוֹם חֲמִישִׁי, וְכֵן נוֹהֲגִין. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב):

ב (ג) **מִתְעַנִּין.** וְהָאִידָנָא נוֹהֲגִין לְהַפְסִיק וְדוֹחִין הַתַּעֲנִית לְיוֹם אַחַר. בַּ״ח (ס״ב). וְעַיֵּן בְּסֵפֶר גִּבּוֹרֵת אֲנָשִׁים (סי׳ י״ב): **ג** (ג) **צִבּוּר.** פַּעַם אַחַת גָּזְרוּ מַהֲרִי״ל שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל בָּשָׂר בְּכָל יוֹם שֶׁנִּי עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְחָל חֲמִשָּׁה עָשָׂר בָּאָב בְּיוֹם שֵׁנִי וְלֹא רָצָה לֶאֱכֹל בָּשָׂר. אֲבָל בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים וּבְסְעוּדַת מִצְוָה מַתִּר בְּבָשָׂר וְיַיִן, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ה), וְנִרְאֶה לִי כַּיָּיִן שֶׁהוּא גָּזֵר, בְּכִנּוּתוֹ תַּלְיָא מִילְּתָא, שֶׁלֹּא

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [בשו״ע] וּמְלַמְּדֵי תִּינוֹקוֹת. וְכָתַב בִּרְכֵי יוֹסֵף (ס״ב), וְנִרְאֶה דְּאַף לְמִי שֶׁמַּחְמִיר בְּתַלְמִיד חָכָם שֶׁחָטָא שֶׁיִּתְעַנֶּה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָאַרי״ז ז״ל וּמַהֲרִי״ט חֵלֶק א׳ סִימָן ח׳, מִכָּל מָקוֹם אֵין לְהַחְמִיר בְּמְלַמְּדֵי תִּינוֹקוֹת, דְּמִמַּעַט בִּלְמוּד הַתִּינוֹקוֹת דְּחִשִּׁיב טוּבְא וְגַם גּוֹזֵל אֶת הָרַבִּים, עַיֵּן שָׁם:

ב [ב] **מִתְעַנִּין.** עַיֵּן בְּאֹר הֵיטֵב (סק״ב). וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבוֹת הַנִּדְפָּסִים סוֹף סֵפֶר גִּבּוֹרֵת אֲנָשִׁים (סי׳ י״ב) שֶׁפָּסְקוּ שֶׁאִם לֹא עָלָה עַל דַּעְתָּם, אַף שֶׁהִתְחִילוּ, מְפַסִּיקִין מִצַּד הַדִּין, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) עַל דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם סִימָן תקנ״ט (ס״ק יא) מָה שֶׁכָּתַב בָּזֶה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וּמִכָּל מָקוֹם מִתְמַעֵט לְמוּדוֹ עַל יְדֵי זֶה. וְכָל זֶה בְּשֶׁאֵין לוֹ עֲוֹנוֹת יְדוּעִים, אֲבָל בְּיֵשׁ לוֹ עֲוֹנוֹת יְדוּעִים שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת עֲלֵיהֶם, גַּם תַּלְמִיד חָכָם צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת, (ג) וַאֲפִלּוּ הֵיכִי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ הַתַּעֲנִית. (ד) וּמִכָּל מָקוֹם אֵין צָרִיךְ לְסַגֵּף עַצְמוֹ כָּל כָּךְ בְּתַעֲנִית, וְיִלְמֹד יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁהָיָה רָגִיל. וּכְעַיִן זֶה אִיתָא (בַּתַּנְחוּמָא) (ויק״ר כה א), אִם חָטָא אָדָם וְנִתְחַיֵּב מִיתָה לַשָּׁמַיִם מַה יַּעֲשֶׂה וְיִחְיֶה, אִם לָמוּד לִשְׁנוֹת פֶּרֶק אֶחָד יִשְׁנֶה שְׁנֵי פְּרָקִים, וְאִם דַּף אֶחָד יִשְׁנֶה שְׁנֵי דַּפִּין, [וְכָל זֶה הוּא לְאַחַר שֶׁשָּׁב מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה, דְּאִי לָאו הָכִי הֲרֵי הוּא כְּטוֹבֵל וְשֶׁרֶץ בְּיָדוֹ], וְעַיֵּן מַה שֶּׁתַּתְבֹנוּ בָּזֶה בְּבֵאוּר הֲלָכָה: (ה) **דִּינָם כְּתַלְמִיד חָכָם.** דְּאִיכָּא בְּהוּ (ה) תַּרְתֵּי, שְׁמְמַעֲטִין בִּמְלֶאכֶת שָׁמַיִם, וְגוֹזְלִין אֶת הַבְּרִיּוֹת, דַּאֲפִלּוּ שְׁאָרֵי פּוֹעֲלִים אֲסוּרִים לְהִתְעַנּוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן של״ג סָעִיף ה׳, וְכָל שֶׁכֵּן בָּהֶם. קָטָן בֶּן שֶׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד וּקְטַנָּה בַּת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד שֶׁקִּבְּלוּ עַל עַצְמָן תַּעֲנִית, נִדְרָן קַיָּם, [אֲפִלּוּ אֵין יוֹדְעִין לְשֵׁם מִי נָדְרוּ, דְּאִם יוֹדְעִין נִדְרָן חָל מִן הַתּוֹרָה בְּשָׁנָה אַחַת מִקְּדָם, דְּהַיְנוּ בְּקָטָן מִשְּׁנַעֲשָׂה בֶּן שְׁנֵים עָשָׂר וְיוֹם אֶחָד וּבְקְטַנָּה מִשְּׁנַעֲשֵׂית בַּת אַחַת עֶשְׂרֵה וְיוֹם אֶחָד], וְאֵין הָאָב יָכוֹל לְהָפֵר נִדְרֵי בִתּוֹ אֶלָּא עַד שֶׁתִּהְיֶה בַּת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים, דְּעַד אוֹתָהּ הַזְּמַן הִיא בִּרְשׁוּת אָבִיהָ, [וּמִכָּאן וְאֵילָךְ נַעֲשֵׂית בּוֹגֶרֶת וְאֵינָהּ בִּרְשׁוּתוֹ. וַאֲפִלּוּ הַשָּׁנָה שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה הִיא שָׁנָה מְעֻבֶּרֶת, כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ הַשִּׁשָּׁה חֳדָשִׁים הָוְיָא בּוֹגֶרֶת], וְצָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר לָהּ דַּוְקָא בִּלְשׁוֹן הֲפָרָה [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג)]. עוֹד כָּתַב, דְּהָאָב נָאֶמָן לְבַד עַל שְׁנוֹתֵיהֶם אֲפִלּוּ הוּא קָטָן מְאֹד לְפִי הַנִּרְאֶה, וְאַחֵר אֵינוֹ נֶאֱמָן אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ שְׁנֵי עֵדִים. וּמִשְּׁמַע קְצָת בַּגְּמָרָא דְּאִם אֵין יוֹדְעִין שְׁנוֹתָיו

הִלְכוֹת תַּעֲנִית סִימָן תקעב תקעג תקעד

שֶׁבִּקְּשׁוּ לִגְזֹר תַּעֲנִית שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וְשֵׁנִי וּפָגַע בַּתַּעֲנִית ט״ו בִּשְׁבָט, הַתַּעֲנִית נִדְחֵה לְשַׁבָּת הַבָּאָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִגְזְרוּ תַּעֲנִית בְּט״ו בִּשְׁבָט שֶׁהוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לָאִילָנוֹת. הַגָּהָה: מִיהוּ אִם הִתְחִילוּ לְהִתְעַנּוֹת אֵין מַפְסִיקִין, כְּמוֹ בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְחֹל הַמּוֹעֵד (בית יוסף):

תקעג שֶׁבָּטְלָה מִגִּלַּת תַּעֲנִית. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א מסקנת הגמרא ראש השנה י״ט (ע״ב). ב ברייתא תענית י״ז (ע״ב).

א א[הִלְכָתָא בָּטְלָה (א) מְגִלַּת תַּעֲנִית, וְכָל הַיָּמִים הַכְּתוּבִים בָּהּ (ב) מֻתָּר לְהִתְעַנּוֹת בָּהֶם וְכָל שֶׁכֵּן לִפְנֵיהֶם וּלְאַחֲרֵיהֶם, (ג) חוּץ מֵחֲנֻכָּה וּפוּרִים שֶׁאָסוּר לְהִתְעַנּוֹת בָּהֶם בְּעַצְמָם, (ד) אֲבָל לִפְנֵיהֶם וּלְאַחֲרֵיהֶם מֻתָּר. ב[וְכֵן שַׁבָּתוֹת (ה) וְיָמִים טוֹבִים וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים מֻתָּרִים לִפְנֵיהֶם וּלְאַחֲרֵיהֶם. הַגָּהָה: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ נְשׁוּאִין (ו) בַּחֲנֻכָּה אֵין לוֹ לְהִתְעַנּוֹת, אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ נְשׁוּאִין (ז) [א] בְּנִיסָן (ח) בְּיוֹם חֻפָּתוֹ, (ט) אֲפִלּוּ (ג) בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֶחָד מִן הַיָּמִים שֶׁמִּתְעַנִּים בָּהֶם, כְּדִלְקַמָּן סוֹף סִימָן תק״פ (ס״ג) (הגהות מנהגים (מנהגי בין יו״כ לסוכות הגהה קפג) וליקוטי מהר״ש):

תקעד שֶׁנּוֹתְנִין בַּתַּעֲנִית חֲמֹרֵי הַמָּקוֹם שֶׁיָּצָא וְשֶׁהָלַךְ לְשָׁם. וּבוֹ ה׳ סְעִיפִים:

א ברייתא תענית י״ז (ע״ב). ב שם בברייתא.

א א[הַהוֹלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁמִּתְעַנִּין לְמָקוֹם שֶׁאֵין מִתְעַנִּין וְדַעְתּוֹ לַחֲזֹר, צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת כָּל תַּעֲנִיּוֹת (ג) (א) שֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם: **ב** ב[הַהוֹלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁאֵין מִתְעַנִּין לְמָקוֹם שֶׁמִּתְעַנִּים, (ב) יִתְעַנֶּה עִמָּהֶם

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] **בְּנִיסָן.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב (סק״א). וְעַיִן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (הקדמה) דְּאַב הַמַּקְבֵּל קְדוּשֵׁי בְּתוֹ צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת וְהַקְּטַנָּה לֹא תִּתְעַנֶּה (וּמַה שֶּׁנִּרְשָׁם בְּמָגֵן אַבְרָהָם רַמ״א הוּא טָעוּת סוֹפֵר וְצָרִיךְ לוֹמַר רמ״מ וְהֵיא רִאשֵׁי תֵּבוֹת ר׳ מֹשֶׁה מִינְץ). וְעַיִן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) דַּאֲפִלּוּ אִלְּמָן וְאַלְמָנָה מִתְעַנִּים, וְאַף לְהַשְׁעָם דְּמוֹחֲלִים עֲוֹנוֹתֵיהֶם, דְּהָא נִדְרֵשׁ בְּמִדְרָשׁ (כ״ר סז יג) בְּפָסוּק (כה ט) וַיִּזְקֹף אֶת מַחֲלַת׳ כו׳ וְשָׁם כָּתַב ׳עַל נְשָׁיו׳ כו׳. וְעַיִן בְּפֶרִי מְגַדִּים (א״א סק״א) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה לְעִנְיַן יָמִים שֶׁאֵין מִתְעַנִּים, וְעַיִן בְּאֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן ס״א בְּבֵית שְׁמוּאֵל סָעִיף קָטָן ו׳ דְּאַף בְּיָמִים שֶׁאֵין מִתְעַנִּים צָרִיךְ לְזָהֵר שֶׁלֹּא יֶהֱא רוֹדֵף אַחַר מוֹתְרוֹת מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה:

בְּאֵר הֵיטֵב

נִתְכַּוֵּן לֶאֱכֹל בָּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר וְלֹא בִּסְעוּדַת מִצְוָה, אֲבָל יָחִיד שֶׁקִּבֵּל עָלָיו, חָל עָלָיו, דְּאֵין מְחַיְּבִין לֶאֱכֹל בָּשָׂר אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, עַיֵּן שָׁם:

א (ג) **בְּנִיסָן.** וְהוּא הַדִּין לי״ג בְּעָמֶר וּמֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ סִיוָן עַד שְׁבוּעוֹת וּבְיָמִים שֶׁבֵּין יוֹם הַכִּפּוּרִים לְסֻכּוֹת, אֲבָל בְּאִסְרוּ חַג וּבְט״ו בְּאָב וּבְט״ו בִּשְׁבָט אֵינוֹ מִתְעַנֶּה כֵּיוָן שֶׁמְּזֻכָּר בְּגִמָּרָא. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) עַיֵּן שָׁם: (ג) **בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ.** פֵּרוּשׁ אַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר מִדִּינָא לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, אַף עַל פִּי כֵן יֵשׁ לְחַתֵּן לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ זֶה מִפְּנֵי וְכוּ׳. וְכָתַב הַבַּ״ח (ס״א), וּלְפִי זֶה אַף בְּכ״ח בְּכִסְלֵו שֶׁהוּא גַּם כֵּן אֶחָד מִיָּמִים שֶׁמִּתְעַנִּים בָּהֶם גַּם כֵּן מִתְעַנֶּה בּוֹ בְּיוֹם חֻפָּתוֹ. וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) כָּתַב, מֵאַחַר דְּיֵשׁ חִלּוּפֵי גִּרְסָאוֹת, לְפִיכָךְ לֹא יִתְעַנֶּה בְּכ״ח בְּכִסְלֵו. וְנִרְאֶה לִי שֶׁאֵין צָרִיךְ לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ, דְּהָא בִּרְשׁוּת קָא עָבִיד. מָגֵן אַבְרָהָם עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּאֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן ס״א סָעִיף קָטָן ה׳ מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם טַעַם תַּעֲנִית הַחָתָן בְּיוֹם חֻפָּתוֹ:

א (ג) **שֶׁקִּבְּלוּ.** אַף עַל פִּי שֶׁהוּא לֹא קִבֵּל עָלָיו הַתַּעֲנִית אֶלָּא בְּנֵי עִירוֹ קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם. וְאִם קִבֵּל עָלָיו בִּשְׁאָר דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר, מִתְעַנֶּה וּמַשְׁלִים מִשּׁוּם דְּצָרִיךְ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לֶאֱכֹל בָּשָׂר בְּכָל יוֹם שֶׁנִּי עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְחָל חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב בְּיוֹם שֵׁנִי וְלֹא רָצָה לֶאֱכֹל בָּשָׂר, אֲבָל בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים וּבְסְעוּדַת מִצְוָה כְּגוֹן פְּדְיוֹן הַבֵּן מֻתָּר בִּבְשָׂר וְיַיִן. וּמֵסִיק הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) דְּדַוְקָא הָתָם שֶׁהוּא גָּזַר וְכֻלָּם הָיוּ סוֹמְכִין עָלָיו בְּכַוָּנָתוֹ תָּלְיָא מִלְּתָא, שֶׁלֹּא נִתְפַּזֵּז לֶאֱסֹר בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר וְלֹא בִּסְעוּדַת מִצְוָה, אֲבָל יָחִיד שֶׁקִּבֵּל עָלָיו חָל עָלָיו, דְּאֵין מְחַיְּבִין לֶאֱכֹל בָּשָׂר בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, עַיֵּן שָׁם:

א (א) **מְגִלַּת תַּעֲנִית.** שָׁם כָּתוּב כַּמָּה יָמִים בַּשָּׁנָה שֶׁנַּעֲשׂוּ בָהֶם נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ וַעֲשָׂאוּם חֲכָמִים כְּיוֹם טוֹב שֶׁלֹּא לְהִתְעַנּוֹת בָּהֶם, וְגַם לִפְנֵיהֶם וּלְאַחֲרֵיהֶם אָסְרוּ בָּהֶם לְהִתְעַנּוֹת: (ב) **מֻתָּר לְהִתְעַנּוֹת בָּהֶם.** מִפְּנֵי שֶׁבַּעֲוֹנוֹתֵינוּ אֵרְעוּ בָּהֶם הָרְבֵּה מְאֹרָעוֹת וּבְטָלוּם [לְבוּשׁ (ס״א)]: (ג) **חוּץ מֵחֲנֻכָּה וּפוּרִים.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁהֵם גַּם כֵּן מֵהַיָּמִים הַכְּתוּבִים בְּמִגִּלַּת תַּעֲנִית, וּמִפְּנֵי הַנִּסִּים הַגְּדוֹלִים הַמְפֹרָסָמִים שֶׁנַּעֲשׂוּ בָּהֶם נִשְׁאֲרוּ בְּחֻזְקָתָם: (ד) **אֲבָל לִפְנֵיהֶם וְכוּ׳.** דִּלְפָנֵיהֶם וּלְאַחֲרֵיהֶם לֹא חֲמִירֵי מִשְׁאָר יָמִים הַכְּתוּבִים שָׁם: (ה) **וְיָמִים טוֹבִים וְכוּ׳.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תצ״ד סָעִיף ג׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ו׳: (ו) **בַּחֲנֻכָּה.** וְכָל שֶׁכֵּן בְּפוּרִים דְּהוּא יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תרצ״ו סָעִיף ח׳ וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח) שָׁם: (ז) **בְּנִיסָן מִתְעַנֶּה.** דְּמַה שֶּׁזְּהִירִין שֶׁלֹּא לְהִתְעַנּוֹת בְּנִיסָן אֵינוֹ אֶלָּא מִנְהָג [בַּ״ח (ס״א)]. וּלְפִי זֶה הוּא הַדִּין לַ״ג בָּעֹמֶר וְהַיָּמִים שֶׁמֵּרֹאשׁ חֹדֶשׁ סִיוָן עַד שְׁבוּעוֹת וְהַיָּמִים שֶׁבֵּין יוֹם הַכִּפּוּרִים לְסֻכּוֹת, אֲבָל בְּאִסְרוּ חַג וּבְט״ו בְּאָב וּבְט״ו בִּשְׁבָט אֵינוֹ מִתְעַנֶּה כֵּיוָן שֶׁמְּזֻכָּר בְּגִמָּרָא. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) עַיֵּן שָׁם: (ח) **בְּיוֹם חֻפָּתוֹ.** וְלֹא הַמְּקַבֵּל קְדוּשֵׁי בְּתוֹ וְהַקְּטַנָּה לֹא תִּתְעַנֶּה (וּמַה שֶּׁנִּרְשָׁם בְּמָגֵן אַבְרָהָם רַמ״א הוּא טָעוּת סוֹפֵר וְצָרִיךְ לוֹמַר רמ״מ וְהֵיא רִאשֵׁי תֵּבוֹת ר׳ מֹשֶׁה מִינְץ). וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) דַּאֲפִלּוּ אִלְּמָן וְאַלְמָנָה מִתְעַנִּים, וְאַף לְהַשְׁעָם דְּמוֹחֲלִים עֲוֹנוֹתֵיהֶם, דְּהָא נִדְרֵשׁ בְּמִדְרָשׁ (כ״ר סז יג) בְּפָסוּק (כה ט) וַיִּזְקֹף אֶת מַחֲלַת׳ כו׳ וְשָׁם כָּתַב ׳עַל נְשָׁיו׳ כו׳. וְעַיֵּן בְּפֶרִי מְגַדִּים (א״א סק״א) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה לְעִנְיַן יָמִים שֶׁאֵין מִתְעַנִּים, וְעַיֵּן בְּאֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן ס״א בְּבֵית שְׁמוּאֵל סָעִיף קָטָן ו׳ דְּאַף בְּיָמִים שֶׁאֵין מִתְעַנִּים צָרִיךְ לְזָהֵר שֶׁלֹּא יֶהֱא רוֹדֵף אַחַר מוֹתְרוֹת מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה:

(ט) **שֶׁשָּׁם נִתְעַנּוּ בָּהֶם גַּם כֵּן מִתְעַנֶּה בּוֹ בְּיוֹם חֻפָּתוֹ.** וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) כָּתַב, מֵאַחַר דְּיֵשׁ חִלּוּפֵי גִּרְסָאוֹת, לְפִיכָךְ לֹא יִתְעַנֶּה בְּכ״ח בְּכִסְלֵו. וְנִרְאֶה לִי שֶׁאֵין צָרִיךְ לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ, דְּהָא בִּרְשׁוּת קָא עָבִיד. מָגֵן אַבְרָהָם עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּאֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן ס״א סָעִיף קָטָן ה׳ מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם טַעַם תַּעֲנִית הַחָתָן בְּיוֹם חֻפָּתוֹ:

א (ג) **שֶׁקִּבְּלוּ.** אַף עַל פִּי שֶׁהוּא לֹא קִבֵּל עָלָיו הַתַּעֲנִית אֶלָּא בְּנֵי עִירוֹ קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם. וְאִם קִבֵּל עָלָיו דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר, מִתְעַנֶּה וּמַשְׁלִים מִשּׁוּם דְּצָרִיךְ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ב) **מֻתָּר לְהִתְעַנּוֹת בָּהֶם.** מִפְּנֵי שֶׁזְּמַנּוּ אֵרְעוּ בָּהֶם הָרְבֵּה מְאֹרָעוֹת וּבְטָלוּם [לְבוּשׁ (ס״א)]: (ג) **חוּץ מֵחֲנֻכָּה וּפוּרִים.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁהֵם גַּם כֵּן מֵהַיָּמִים הַכְּתוּבִים בְּמִגִּלַּת תַּעֲנִית, וּמִפְּנֵי הַנִּסִּים הַגְּדוֹלִים הַמְפֹרָסָמִים שֶׁנַּעֲשׂוּ בָּהֶם נִשְׁאֲרוּ בְּחֻזְקָתָם: (ד) **אֲבָל לִפְנֵיהֶם וְכוּ׳.** דִּלְפָנֵיהֶם וּלְאַחֲרֵיהֶם לֹא חֲמִירֵי מִשְׁאָר יָמִים הַכְּתוּבִים שָׁם: (ה) **וְיָמִים טוֹבִים וְכוּ׳.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תצ״ד סָעִיף ג׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ו׳: (ו) **בַּחֲנֻכָּה.** וְכָל שֶׁכֵּן בְּפוּרִים דְּהוּא יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תרצ״ו סָעִיף ח׳ וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח) שָׁם: (ז) **בְּנִיסָן מִתְעַנֶּה.** דְּמַה שֶּׁזְּהִירִין שֶׁלֹּא לְהִתְעַנּוֹת בְּנִיסָן אֵינוֹ אֶלָּא מִנְהָג [בַּ״ח (ס״א)]. וּלְפִי זֶה הוּא הַדִּין לַ״ג בָּעֹמֶר וְהַיָּמִים שֶׁמֵּרֹאשׁ חֹדֶשׁ סִיוָן עַד שְׁבוּעוֹת וְהַיָּמִים שֶׁבֵּין יוֹם הַכִּפּוּרִים לְסֻכּוֹת, אֲבָל בְּאִסְרוּ חַג וּבְט״ו בְּאָב וּבְט״ו בִּשְׁבָט אֵינוֹ מִתְעַנֶּה כֵּיוָן שֶׁמְּזֻכָּר בְּגִמָּרָא. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) עַיֵּן שָׁם: (ח) **בְּיוֹם חֻפָּתוֹ.** וְלֹא הַמְּקַבֵּל קְדוּשֵׁי בְּתוֹ וְהַקְּטַנָּה לֹא תִּתְעַנֶּה (וּמַה שֶּׁנִּרְשָׁם בְּמָגֵן אַבְרָהָם רַמ״א הוּא טָעוּת סוֹפֵר וְצָרִיךְ לוֹמַר רמ״מ וְהֵיא רִאשֵׁי תֵּבוֹת ר׳ מֹשֶׁה מִינְץ). וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) דַּאֲפִלּוּ אִלְּמָן וְאַלְמָנָה מִתְעַנִּים, וְאַף לְהַשְׁעָם דְּמוֹחֲלִים עֲוֹנוֹתֵיהֶם, דְּהָא נִדְרֵשׁ בְּמִדְרָשׁ (כ״ר סז יג) בְּפָסוּק (כה ט) וַיִּזְקֹף אֶת מַחֲלַת׳ כו׳ וְשָׁם כָּתַב ׳עַל נְשָׁיו׳ כו׳. וְעַיֵּן בְּפֶרִי מְגַדִּים (א״א סק״א) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה לְעִנְיַן יָמִים שֶׁאֵין מִתְעַנִּים, וְעַיֵּן בְּאֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן ס״א בְּבֵית שְׁמוּאֵל סָעִיף קָטָן ו׳ דְּאַף בְּיָמִים שֶׁאֵין מִתְעַנִּים צָרִיךְ לְזָהֵר שֶׁלֹּא יֶהֱא רוֹדֵף אַחַר מוֹתְרוֹת מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה:

א (ד) **אֵלִיָּה רַבָּה** (סק״ג) בְּשֵׁם נַחֲלַת שִׁבְעָה (סי׳ יב מחודשים ס״ק טו): (ה) **אֵלִיָּה רַבָּה** (סק״ג): (ו) **שֶׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים** (סק״ב) וּשְׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים: (ז) **מָגֵן אַבְרָהָם** (הקדמה) וְעַיֵּן שָׁם: (ח) **אֲבָל בְּשָׁאר רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֵין לְהִתְעַנּוֹת. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּאַף בְּיָמִים שֶׁאֵין מִתְעַנִּים צָרִיךְ לִיזָּהֵר שֶׁלֹּא יֶהֱא רוֹדֵף אַחַר מוֹתְרוֹת מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה:** (ט) שָׁם:

א (ב) **בְּנִיסָן.** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ג) **ט״ז** (סק״א) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג): (ד) **אֵלִיָּה רַבָּה** (סק״ג): (ה) **פְּרִי מְגַדִּים** (משז״ט סק״א): **ב** (ז) **וְכָל זֶה אִם מָצֵי מִצְעַר נַפְשֵׁיהּ, אֲבָל בְּאָדָם חָלוּשׁ יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק בָּזֶה, וּמִיהוּ בְּמַרְהִיטָא בְּרוּדֵאי לֹא** [פְּרִי מְגַדִּים (משז״ט סק״א)]:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah